

2 KORÍNTIU

Pí'ape yutóxinoa Poûlu ne kutípoti Jesus íhae Koríntu

Ikénepoke yutóxinea Poûlu ne 1 Koríntiu, ápemaka po'i yútoeno kutípoti Jesus yaneko pitivóko, itea ako írkapu ya Bîbilea. Xapákuke ne íhae Koríntu yanekôyo, ápe xâne ikaxú'iti okóvo namukôa neko koyuhópeti, ikotívexoati ne pahunévoti. Itea ápemaka po'ínuhiko xanéya okópoti Poûlu koyuhoâti ákoyea itúkapu koati kaná'uti páhoe Jesus Kristu nê'e, koane ákoyeamaka yusíka sayá'ikea xâne pahukóvoti ya imokóvokutike. Yaneko yutóxinoa Poûlu, éxokovo itúkeovo koati kaná'uti páhoe Jesus Kristu, hainá'iyea kuteâti ne po'ínuhiko xâne ákoti itukápu páhoe Kristu itúkovotihiko ápostulu. Koyúhoamaka Poûlu koêku ne koati kaná'uti hokoti Jesus, koane koeku vinámapea vo'oku ítukeinovi Jesus Kristu.

¹ Yundóxinopinoe, undi Poûlu, undi ápostulu páhoe Kristu Jesus koyúhoyea emó'u xapa xâne, kuteâtimaka ahá'inonu Itukó'oviti indúkea. Anéyenemaka njokóyoke ne Timóti, po'ínu ûti xoko Jesus. Pahúkinopeanoë ûti ra koyuhópeti, ítínoë ho'uxínovoti ítuke Itukó'oviti ya pítivokonake Koríntu, koane paúkinoamaka ûti ne uhá koeti po'ínu kasása'iupo Itukó'oviti ya uhá koeti Ákaya.

² Itúkapu hána'itike seánakopi Itukó'oviti, Ha'a ûti, yoko Vúnae Jesus Kristu yóvoheixonoe, koane úhepetike isoneûti ukeâti xokóyoke.

Íkoro'ixovo xoko Itukó'oviti ne Poûlu

³ Iháyu'ikakana ne Itukó'oviti, Ha'a Vúnae Jesus Kristu, úkeaku uhá koeti seanákoti, úkeakumaka uhá koeti isoneûti kouhépekopoti isóneu xâne. ⁴ Koati énomone kouhépekopo visóneu ya uhá koeti tiú'iti koekúti vékoku ûti, motovâti kouhepekopeamaka uti isóneu ne po'ínuhiko xâne ya koêkuti kó'iyevovoku kotíveti koekúti tokópone. Enepone veínovike Itukó'oviti kouhepekopea visóneu, énomonemaka veínoa ûti kouhepekopea isóneu ne po'ínuhiko xâne. ⁵ Vo'oku koati ákoti yumaxápu tiú'iti koekúti tokópone ûti, kuteâtimaka vékoku ne Kristu yanekóyoke. Yoko kuteâti itóvoku hána'iko ne tiveko koeku ûti, énomonemaka koéneye hána'iko ne kouhepekopeokono visóneu ukeâti xoko Kristu. ⁶ Itukovo koitóponovoti uti kotíveti ya itukétike, ûndi yoko nza'ínehiko, kó'inokeneye motovâtimaka hivó'oxikononoe ikéneke Vúnae koane itíkivo koítovone. Itukovo kouhépekopati Itukó'oviti ne inzóneu, koane isóneu ne nza'ínehiko, kó'inokeneye motovâti kó'iyeanemakaye iséneu ikéneke Vúnae, kutí'inokemo iteâti víki ne tiú'iti koekúti ákoti amuyá'i iséneu, kuteâtimaka vítea vékea ûti. ⁷ Enepone kúxone ûti ké'iyinemoye, haina kuxonetihí koêti, véxoa kousokeovomo. Kene koeku víkinoe kotívetike koekúti kuteâti ûti, kouhépekopotimakamo iséneu ne Itukó'oviti kuteâtimaka kouhepekopea visóneu ikéneke.

⁸ Itínoe mbo'ínu xoko Jesus, ngahá'a yéxinoe koêku ne kotíveti koekúti vékoku ûti, ûndi yoko njánena ya poké'exe Ázea. Koati yupihóvoti tivéko ne koekúti yonoti voukeke. Ákone xunako ûti víteovamo. Vikútixa mani vivokóvotinemo.

9 Ya xokóyoke ûti, mani ákotine vitóvoku, mani vivohíkotovine. Kó'inokeneye, maka hákone kuvovópovo ûti, itea itúkapune Itukó'oviti, enepone koexépukopoti ivokóvoti kuvóvo ûti. 10 Énomone koitóvovi yane êno koímaiti koekúti kahá'ati uké'exeovi. Énomonemaka kúxoixo ûti koíteovovikomo ya káxehiko keno'ókoti, 11 koêkumaka hivó'oxivinoe ya orásaum, yepemínoviti xoko Itukó'oviti motovâti enó'iyeamo xâne xepákukenoe ikoró'ixovoti xoko Itukó'oviti vo'ókuke ne hána'iti kixó'ovikumo Itukó'oviti ya seánakovike, enepo yumapâ orásauna ne ákoti yumaxápu po'inu ûti epemínoviti.

Ípoko isóneu ne Poûlu vo'oku mani yónea

12 Enepone éyenjovope ikéneke Itukó'oviti, énomone énjea sasá'iyea inzóneu ákoti indukáhea ra yûnzó koeku ngó'iyea itúkeovo sasá'iti ne ngixoku indúkeovo ya xapa uhá koeti xâne, ínapoxo xepákukenoe, ákoti indukáheapu. Koati énomone koéneye ngixoku indúkeovo nonékuke Itukó'oviti, hainá'iyea ya exóneti ítuke ra kúveu mêum, itea koati vo'ókuke ne seánakonu Itukó'oviti. 13 Ako po'i kixó'ekone ra yúndoenopinnoe ákoti itukapu motovâti yéxinoa iséneu yihaíkane. Yoko ngúxoa heú kixinoemo yéxi koêku, 14 kuteâti tiríxivo yéxi koeku ûti kó'oyene vitúkeovo yéyexovopemo yaneko káxe aukápapu ne Vúnae Jesus Kristu, kuteâtimaka itíkivonoemo véyexovope, ûndi yoko nza'ínehiko yaneko káxe.

15 Vo'oku énjeaxo kó'iyeaneye iséneunoa ra koekútihiko, ngoúsokone inzóneu tumurí ngó'iyeamo xepákukenoe yanekôyoke, motovâti

vengópeopimaka. Yane mani kuri'úxovoti ne unako kêku ikéneke Vúnae omínombikenoe. ¹⁶ Kó'inokeneye ne ânja, mani hivo'óxonutinoe ungóponea ya Masêdonea, epó'oxo koeku itúkeovomaka ânja vengópeopi ungopeâti Masêdonea, mani ngaha'âti hivó'oxopinumaka yóneam Njúdeya. ¹⁷ Koeku usó'iyeanne inzóneu indúkea nê'e itea ako mbîha, kutí kó'inopinoemea ngoyuhóheoti. Enepo apé inzóneu indúkea koekúti, kutí kó'inopinoemea pohu isoneú ngíxone, ákoti ambasíka isóneunonu Itukó'oviti, kuteâti koeku xâne “Êm” koêti, upánini ako kaúsaka emó'u. ¹⁸ Itea ako ákoeneye. Kuteâti kaná'uyea itúkeovo kuvovóneti ne Itukó'oviti, motóvamaka kitípi vemó'uinopinnoe ákoyea itúkapu “Êm” ngixópitinoe, koeku ápeyeanne inzóneu ákoyea ngaévesaka emó'um. ¹⁹ Vo'oku enepone Xe'exa Itukó'oviti, Kristu Jesus, enepone koyúhone ûti xepákukenoe, ûndi koánemaka Síla yoko Timóti, haina kuteâti koeku xâne “Êm” koeti itea ako kaéveseka emó'u. Koâti kuvovóneti ne Jesus. Koati kuteâti “Êm” koêti, koeku kousokea uhá koeti páhoenoa Itukó'oviti itúkea. ²⁰ Vo'oku uhá koeti yuho Itukó'oviti mekúke koêkumo ne ítuke xapa xâne, enepone koati yuhôti ákoti aukápapu ikéne, aínovo kousókovoti xoko Jesus. Aínovo “Êm” koêti xokóyoke. Koati vo'ókumaka ítukeinovi Jesus “Kaná'uteoxo” kó'ino ûti, kutí'inokemaka ihayú'ikokonoti Itukó'oviti. ²¹ Yoko enepone koxunákoviti ikéneke Kristu, ûndi yoko nza'ínehiko, énomone Itukó'oviti, enepone koxunákopitinoemaka ikéneke. Énomonemaka noivókovovi vitúkeovo ovóxe, ²² itukínovitimaka hoénaxovo vitúkeovo xanéna

yaneko porexó'ovea ne Sasá'iti Omíxone ovo'ó kó'iyevovi, enepone inúxoti pónevike Itukó'oviti kixo'êkinoviti kousokinoveamo ne uhá koeti po'ínuhiko yuhó'inovi.

²³ Ya iháke Itukó'oviti, ngoyúhoinopinoe itúkeovo koati kaná'uti ra yûnzó âvoyea aúngapapu ya Koríntu noínjoponeopinoe, vo'oku ákoyea angáha'a ngoíkaxu'ikeanoé yokóvo, eneponimea ongonókoa nzayá'ikeopinoe. ²⁴ Yoko haina kaha'âti úti kapáyasokinovopinoe úti ya ikéneke Vúnae, ûndi yoko nza'ínehiko, kó'inokeneye ne yûnzó, itea koati vo'oku vitúkeovo huvo'óxopitinoe, kaha'aínopiti uti kurí'uxeovo elókeko yokóvo ikéneke Vúnae. Kene yane kívivo Vúnae, koati títiu keyêtinoe.

2

¹ Koeku kó'iyeaneye, ngoúsokone inzóneu âvoyeamo aúngapapu hú koeti xepákuke, koeku ngónokeamea nzayá'ikeopinoe, mbuvâti ngoíkaxu'ikea yokóvo. ² Indukápuikopo koikáxu'ikoti yokóvo, kutí'ikoponi ne iko'élokexopoti ongóvo? Ákoni po'ínu ákoti itukapu itínoe, enepone ngoíkaxu'ikeake okóvo. ³ Énomone kutí'inoke yundoxínopitinoe yanekôyoke, maka enepo nzimapíne, hákone ikaxú'i ongóvo ve'ókuke, itínoe mani kutí'inoke elóketi ongóvo. Koati ngutipoâti kutí'iyeamo iséneu ne inzóneu elókeyeamakamo yokóvo, uhá ketínoe, enepo nzimapínoe ya elókekoke ongóvo. ⁴ Vo'oku yaneko yundoxínopinoe, koati hána'iti ikáxu'iyea ongóvo koane kotíveyea inzóneu. Koati ênoti íyoyeam. Yoko haina ombosíkoti ngoíkaxu'ikeanoé yokóvo, kó'inokeneye ne yúndoenopi yanekôyo,

itea koati ngaha'aînopitinoe yéxi yupíheovo ákoyea omótoovopinoe ongóvo.

Yuhu Poûlu vo'ókuke ne pahukóvoti yanekôyoke koyúseopovotine

⁵ Enepone xâne ominópitinoe ikáxu'ine yokóvo vo'oku pahúnevo, haina ûndi váherexino ítuke. Koati ítínoe kixóneye. Itea motovâti ákoyea yupíhapu tiú'iko ra yûnzo vo'ókuke ne kixotíneye ítuke, haina ngoyuhoâti yupíheovo kixópikunoe, itea kóyeane ítóponea uhá ketínoe ne ikaxúneti okovóti vo'ókuke. ⁶ Yoko motóvaikone ne sayá'ikeekonoke nê'e, koeku enó'iyea xâne xepákuke saya'íkoati. ⁷ Kó'oyene, ya koêkuni ípíhiko tumúne ne seyá'iki, oránane ákoyeane ávaheixa iséneuke ne váhere ítuke, kutí kixeâti ákoyea pahúkapu nê'e. Keúhepekapinamaka isóneu, mará'inamo yupíhapu ikáxu'iyea okóvo vo'ókuke neko ítuke ákoti aunáti. ⁸ Énomone ngixínopinoe yusíkea yéxoki ákoyea omótova yokóvo. ⁹ Énomonemaka yundóxinopinoe yanekôyo, ngahá'ati noínjea ítíkivoxo koati itukoâti uhá koêti ne injíko'okopike. ¹⁰ Yoko enepo hákotine yunakôa iséneuke ne váhere ítuke po'i xâne, ngúteanemaka. Vo'oku enepone xâne kutí ngíxone ákotine pahúnevo enepo apê pahukóvoti ngíxoneye, koati ve'ókukenoé ngixínoakeneye ya nonékuke Kristu, ¹¹ maka hákone ito'óvi Satánae ya éxeako, vo'oku haina ákoti vexâ ápeyeva váhere ahá'inoviya.

Ako koati úhepeyeva isóneu Poûlu koeku ákoyea takapa Títu

¹² Yaneko nzimoné'e ya Torôadi ngoyúhoponea ne inámati ihíkavoti koyúhoti koeku Kristu,

míhe'okinonu onjéne ne Vúnae Itukó'oviti indúkea ne itukéti. ¹³ Itea ako aúhepe inzóneu koeku ákoyea ndakapa Títu, enepone mbo'ínu xoko Jesus. Énomone ungópoino poké'exake Masêdonea, ike íngopinevohiko po'ínu úti xoko Jesus yane pitivóko.

Vito uhá koeti koekúti ya xunákoke Kristu

¹⁴ Itea íngoro'ixinovo Itukó'oviti, enepone porexó'oviti kóyekuneyea vítea uhá koeti koekúti ya koeku kúveovo uti Kristu. Koati úti veínoa Itukó'oviti kotóhineyeya éxeokono koêku ne Kristu ya uhá koeti vékoku úti, kuteâti koeku koati únati xêru ákoyea malíka yónoku ihópune. ¹⁵ Vo'oku ya xoko Itukó'oviti, utíne ne kutí koeti koati úheti ihopúneti kotohíneoti koeku Kristu xapa xâne. Énomone koéneye úti xapákuke xâne kasása'iupone Jesus ya pahúnevo, koánemaka xapákuke xanéhiko evókovoti, yonópotihikomo ipihóponovokutike. ¹⁶ Itea xapákuke ne xâne yonópotimo ipihóponovokutike, uti kutí koeti ihopúneti kixo'êkinoati pevóti. Kene xapa xâne kutípoti Kristu, kutí koe uti úheti ihópune kixo'êkinoati inámati apéyeati ukeâti xoko Itukó'oviti. Ápeikopo motokeâti itúkea itukéti kuteâti? ¹⁷ Haina uti kuteâti po'ínuhiko xâne, enepohikone pohnu itukó kixoti namúkope tiúketi ne koyúhoyea emo'u Itukó'oviti. Nonékuke Itukó'oviti, uti koati ovoxe Kristu ákoti itukáheapu koyúhoyea emó'u. Yoko koati Itukó'oviti pahukó'ovi vitúkea ne itukéti.

3

Koati únati ne inámati kixovókuti ítukeinovi Itukó'oviti

1 Kutí kó'inopinoemea kapayásokopovoti ûti koeku kó'iyeaneye yútoenopi ûti? Konókotikopomea vómea koyuhópeti kuteâti ómone po'ínuhiko xâne? Hane ngíxo véxokopovo koeku símeopinoe ûti, itukovo vómone vukopeâti xepákuke vukopóno xapa po'ínuhiko xâne. ² Ako kalíhuina! Enepone koyuhópeti vómone koyuhó'oviti, énomone itínoe. Kutí koe vomíxoneke yutóxovo. Yoko koati éxone yoko yúho'iu uhá koeti xâne. ³ Koati iyúseoti ítúkeovo yutoéti kousexone Kristu koeku ko'ítukeyea uti ítuke Itukó'oviti xepákukenoe. Hainámaka tinta yutóxeovo, itea koati Sasá'iti Omíxone ne kaná'uti Itukó'oviti yutoxôa. Hainámaka mopoíke yutóxovo kuteâti koêku ne Ponóvoti Kixovókuti mekúke, itea koati isóneuke póhutihiko xâne yutóxovo.

⁴ Ya nonékuke Itukó'oviti, véxoaxo kó'iyeaneye ne kixovókuti vo'oku ítukeinovi Jesus Kristu. ⁵ Kene haina apêti xunako ûti, kutí'inoke vitoâti vitúkea ne itukéti, itea Itukó'oviti koxunákovi vitúkea. ⁶ Énomonemaka kouséxinovi uhá koeti nókone ûti ya ikéneke, motovâti koyúhoyea ûti koêku ne inámati kixovókuti ítukeinovi Itukó'oviti. Yoko enepora inámati ítukeinovi, haína yutoéti kuteâti mekúke yane Ponóvotike Kixovókuti yútoe Muíse, itea ainóvoti xunako Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti ovâ. Vo'oku enepone Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse, kouhapu'iko pahúnevo xâne, exókoati motókeyea yonópeahiko ipihóponovokutike. Itea enepone Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti, ikó'inamakopovi koane poréxovi inámapoti apéyeati ákotinemo hunókoku.

⁷ Enepone Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse yutoxóvoti pe'úkuke mopô, enepone kouhapu'ikoti pahúnevo xâne, exókoatihikomaka motókeyea

yonópea ipihóponovokutike, koati êno hána'iti úhe'ene Itukó'oviti xokóyoke inâ porexôa Itukó'oviti kutí'inoke ú'uhapu'i koyêti none Muíse. Koati vo'oku xunako uhápu'iyea, upánini pihínone uké'epea yanekôyoke, ákoinoke íta izaraelítahiko komómoyea ne none Muíse. ⁸ Koeku kó'iyeaneye ne úhe'ene Itukó'oviti yanekôyoke, inamá'axo ipuhíko kó'oyene xokóyoke ne inámati kixovókuti ítukeinovi, koeku ovo'ó kó'iyevovi ne Sasá'iti Omíxone. ⁹ Enepone Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse, koati kixovókuti kouhápu'ikoti pahúnevo xâne, exókoatimaka yonópeamo ipihóponovokutike, itea koeku enó'iyea ipúhikea úhe'ene Itukó'oviti yanekôyoke inâ porexókonoa, inamá'axo itukóvo êno ihayú'iuti koekúti ne inámati kixovókuti ítukeinovi Itukó'oviti kó'oyene, enepone poréxoti xâne ponópeovo nonékuke Vúnae. ¹⁰ Ênomone ngó'ino: Enepone kixovókuti yaneko mekúke ênoti úhe'ene Itukó'oviti xokóyoke, kutí koéneoxo koati ákoti úhe'ene nonékuke ne êno hána'iti úhe'ene Itukó'oviti ovâti ne inámati kixovókuti ítukeinovi kó'oyene. ¹¹ Vo'oku itukovo apêti êno úhe'ene Itukó'oviti mekúke xokóyoke neko kúxoti kixovókuti uke'épotine kó'oyene, inamá'axo ovâ úhe'ene Itukó'oviti ne inámati kixovókuti ítukeinovi kó'oyene, enepone ákotinemo uké'eyeaku.

¹² Koeku kó'iyeaneye ne hána'iti kúxoixone úti xoko Itukó'oviti, véxone kousokeovomo, ákoneoxo píka koyúhoyea úti ne emo'u Itukó'oviti. ¹³ Ako vakútea Muíse mekúke itúko ramánone, maka hákone noixôa xanéhiko koeku kahá'ayeane uké'epea ne úhe'ene Itukó'oviti xokóyoke. ¹⁴ Itea kóyeane ákoyea iyúkapuhiko isóneu ne evo izaraelíta.

Tukú koeti kó'oyene, enepo yuhoíkoahiko ne kúxoti yutoéti emó'uke Itukó'oviti, kutí koe apêtiko ramanónetiya itopâti éxeahiko koêku neko yutoéti. Poéhane kutipóhiko Kristu, ina veyopóvo ne kutí koeti ramánone itopâti éxea koêku. ¹⁵ Itea tukú koeti kó'oyene, enepo yuhoíkovo yútoe Muíse, kóyeane kutí kó'iyea apêtiko ramanónetiya, hahakú kixeâtihiko isóneu. ¹⁶ Itea koeku ápeyea hokópoti Vúnae xapákuke, veyópovone ne kutí koeti ramanóneti itopâti éxea koêku. ¹⁷ Yoko enepone “Vúnae” koêti yâyeke, énomone ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti. Epó'oxo koêkuti xâne ovo'ó koéku ne Sasá'iti Omíxone Vúnae, veyópovone uhá koêti ne itopâti éxea koêku. ¹⁸ Yoko uhá koeti úti, uti kutípoti Jesus, koati kutí koeti uti xâne ákoti ramánone. Yoko kuteâti koeku noixeôvoketi enepo itopónoa uhapú'iti koeku ákoyea malíka yónoku uhapu'iyea, énomonemaka koéneye iyúseyea xoko úti ne úhe'ene Vúnae, kutí'inoke noixeâtimaka po'ínuhiko xâne ne úhe'ene. Epó'oxo koeku komómoyeaxo uti ne úhe'ene Vúnae, tumúne vóno vípokeovo kutipasí kó'iyea uti kixóvoku Vúnae, koane inamá'axo uhapú'i xokóyoke úti ne êno úhe'ene itípanevo. Yoko enepone Vúnae kixo'óvitineye, énomone ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti.

4

Ako kamúya'ika isóneu ne Poúlu ítukeke Itukó'oviti

¹ Koeku poréxeovea Itukó'oviti ra itukéti ya hána'iti seánakovike, ako kamúya'ika uti visóneu.

² Púva úti uhá koeti koekúti he'ono'ú koeti itúkeokono, enepone koekúti pikokónoti éxeokono omínoti xâne hána'iti téyapana. Ako vitúkapu xâne

aúpu'ikenati, koane ákomaka kaésayu'ixa ûti ne emo'u Itukó'oviti, itea yane ponó kíxea koyúhoyea ûti ne kaná'uti kixovókuti xapa xâne, véxokovo uhá koeti xâne vitúkeovo ponóvoti nonékuke Itukó'oviti. ³ Itea enepo hákoti iyusêo koêku ne inámati ihíkavoti koyúhoti koeku Jesus, koyúhone ûti xapa xâne, enepo kutí akôe rama'ú koetí'iko, koati xâne yonópotimo ipihóponovokutike kó'inokeneye. ⁴ Yoko Satánae, enepone pahúkoti koeku kó'oyene yara kúveu mêum xapa xâne ákoti akutípo Itukó'oviti, énomone ikomítixoa ne xanéhiko maka hákone uhapú'i isóneukehiko ne inámati ihíkavoti koyúhoti koeku Kristu, enepone êno hána'iti ihayú'iuti koati kuteátine Itukó'oviti. ⁵ Vo'oku enepo koyúho ûti xepákuke, haina koyuhópovoti ûti, itea Kristu Jesus koyúho ûti, vexókopitinoe itúkeovo yúnae, koane vitúkeovomaka yovóxe vo'ókuke Jesus. ⁶ Vo'oku enepone Itukó'oviti pahúkoti ápeyeya uhapú'iti xapa hahákuti mekúke, énomone kouhápu'ikomaka visóneu kutí'inoke vinixoâti ne êno hána'iti ihayú'iuti itípanevo Itukó'oviti kouhápu'ikovoti ya xoko Kristu.

Xoko Itukó'oviti úkea xunako Poûlu

⁷ Enepora koekúti yupihóvoti unáko ítukeinovi Itukó'oviti, koati xoko ûti óvo. Kutí koe unákeovo ne êno únatinoe koekúti ya póte ipunéti ya móte koeku itúkeovo xoko ûti óvo. Kó'inokeneye, motovâti í'yuse kóyeyea itúkeovo ukeâti xoko Itukó'oviti ne êno hána'iti xunakóti ákoti itoâti kayúmaka unako koêku, kene haina ukeâti xoko ûti. ⁸ Ya uhá koeti vekoku ûti, ako káyunukavi kotíveti koekúti, itea ako pepákexapu visóneu vo'ókuke. Ápemaka ákoyeaku véxina visóneu vekínoake ûti neko koekúti,

itea ako kamúya'ika uti visóneu vo'ókuke. ⁹ Ápemaka víkoitoponeokonoku kotíveti, itea ako kurí íxavi Itukó'oviti. Koati ênoti kixókonoku ûti, itea kóyeane ákoyea vuké'exakana. ¹⁰ Kuteâti yupíheovo tívoko kixókonoku Jesus, énomonemaka kixókononeye ûti koêkuti vékoku ûti, motovâtimaka iyúseyea ápeyeya xoko ûti ne inámati apéyeati ukeâti xoko Jesus. ¹¹ Koeku vápeyeko yara kúveu mêm, kóyekune vínonexinovo pevóti vo'oku vitúkeovo ovoxe Jesus. Kó'inokeneye, motovâti iyúseyeamaka ápeyeya xoko ûti, uti xâne vekotí'ikomo pevótike, ne inámati apéyeati ukeâti xoko Jesus. ¹² Koeku kó'iyeaneye, káxe, káxe vínonexinovo pevóti. Itea kó'inokeneye motovâti ápeyeya inámati képokunoe ikéneke Vúnae koeku víkameopi emo'u Itukó'oviti.

¹³ Enepone yutoéti emó'uke Itukó'oviti: “Ngutípoa, ene kutí'inoke ngoyuhoâti” koêti, kúteanemaka koeku visóneu, kutípoamaka ûti kuteâti nekôyohiko mekúke. Koane vo'oku kutípea ûti, koati koyuhoâti ûti, ¹⁴ vexoâti koéxepukopeovimo Itukó'oviti, enepone koexépukopotimaka Vúnae Jesus ukópea xapa ivokóvoti, koane íseopeovimo nonékuke xané kixopópitinoemo ûti, ya koeku poéhapeane ûti xoko Jesus. ¹⁵ Enepora uhá koeti koekúti vékoku ûti, kó'inokeneye motovâti hivó'oxikono ikéneke Vúnae, epó'oxo motovâti inamá'axoyea itopóno ênoti xâne ra hána'iti seánakovi Itukó'oviti, koane motovâtimaka inamá'axoyea xu'ína xâne ikoró'ixovoti xoko Itukó'oviti kutí'inoke ihayú'ikokonotimo nê'e.

Pôreupo ne vékea ûti tiú'tike koekúti, uti kuvóvoti Vúnae

16 Énomone ákoino kamúya'ika uti visóneu. Yusíkoti yékotixea koxe'u ûti, itea kóyeane inámapea visóneu itukovo káxe. 17 Yoko enepora kalihú koêti koane hú koeti koítoponeovo uti kotíveti yara koeku kó'oyene, énomonemo kutí'inoke apêti êno hána'iti ihayú'iuti koépokumo ûti xoko Itukó'oviti, yupihóvotimo unáko ákotinemo uké'eyeaku. Yoko enepone unako koépokumo ûti, yupihóvotimo anú'ukea tiú'iko ne kotíveti koekúti vékoku ûti yara koeku kó'oyene. 18 Énomone ákoino yuíxapu uti koekúti motovâti vínixea yara koeku kó'oyene, itea hara yuíxovo ûti koekúti ákoti inixákana. Vo'oku enepora koekúti vínixone yara koeku kó'oyene, ákomo oríko uké'eyea. Itea enepone ákoti omotóva vínixea, ákomo hunókoku.

5

1 Enepora koxe'u ûti, enepora kutí koeti peno ûti koeku vóvea yara poké'e, enepo itahíneapane, véxoa ápeyeamo áheopo nê'e, ítukeinovi Itukó'oviti ákoti itukapu ítuke vo'u xâne, ákotinemakamo uké'eyeaku ya vanúkeke. 2 Énomone varú'ikinovo ûti koêkuiko vóvea ra kúveu mêum, kaha'âtine ûti vitóponea ne inámati koépokumo ûti ya vanúkeke, enepone kutí koeti inámati vípovo. 3 Yoko vitukápane, ákomo vakútea xâne mahupí koêti. 4 Vo'oku koeku vápeyeako yâyeke, koati kaná'uti kutí kó'iyea uti xâne varu'íkovoti. Koati tiú'itimaka kóyeku ûti. Haina kaha'âti uti ákoyeane ne muyo ûti, itea koati iyóvotine vokóvo vitóponea ne inámati koépokumo ûti xoko Itukó'oviti. Yane uke'éxokonotimo ne kúxoti koeku muyo ûti apêti hunókoku vo'ókuke ne inámati koépoku ûti xoko Itukó'oviti, enepone inámati

vápeyea ákotinemo hunókoku. ⁵ Koati Itukó'oviti kousókinovea nókone ra inámati koépokumo ûti xokóyoke, porexó'oveatine ne Sasá'iti Omíxone ovo'ó kó'iyeevi. Yoko énomone ne inúxoti pónevike Itukó'oviti kixo'êkinoviti kousokinoveamakamo ne uhá koeti po'ínuhiko yuhó'inovi.

⁶ Énomone ákoino kamúya'ika uti visóneu, vo'oku ya koeku vápeyeako yara poké'e, véxoa ávovea simápu kaxena vópeamo xoko Vúnae. ⁷ Yoko enepora kóyeku ûti itukovo káxe, énomone kúveovo ûti Vúnae, kene haina vihuínovoti koekúti motovâti ínixeokono yara koeku kó'oyene. ⁸ Vo'oku véxea kó'iyeaneye, énomone kutí'inoke mani unatí'inoviti kuríkopea ûti ra koxe'u ûti, enepora kutí koeti peno ûti yara kúveu mêum, koane pihópea ûti xoko Vúnae. ⁹ Énomonemaka kutí'inoke koxuná'ixovoti ûti, motovâti vikó'elokexea okovo Vúnae, yusíkoti itúkeovo yâye yara poké'e, áko'o seapáne ûti vanúkeke xokóyoke. ¹⁰ Vo'oku konókotimo seópea uhá koeti ûti nonékuke Kristu yuhaikapavine vo'oku kixoku vitúkeovo, motovâti namúkopea ûti ésa'i ne kixoku vitúkeovo koeku vóvea yara kúveu mêum, yusíkoti itúkeovo únati, áko'o ákoyea aúnati ne vítuke.

Koati heru'ó kixoti omíxone hókea Itukó'oviti ne Poúlu

¹¹ Vo'oku véxea ákoyea ikámahixakana ne Vúnae, vopósi'ixo vítokuxea okovo xanéhiko kutípea ne kaná'uti kixovókuti. É'exo kíxoixovi Itukó'oviti, ûndi yoko nza'ínehiko. Ngúxoamaka uhápu'iyea iséneuke vitúkeovoxo koati kaná'uti ovoxe Itukó'oviti. ¹² Kó'inokeneye ne yúndoenopi, haina voposíkopotimaka véxokeovopinoe vitúkeovo

kaná'uti ovoxe Vúnae, itea koati kaha'âti ûti ápeyea éyexinovovike yokóvo, maka yéxane kixeku yimópi xanéhiko yupihóvoti ivávakea koekúti iyuseînoti po'ínuhiko xâne ya koêkuni itúkeovo itípanevo isóneu ivávako. ¹³ Itukovo koyuhókonoti ûti vitúkeovo pepokéxovoti vo'oku yupíheovo kóxuna'ixeovo ûti ya ítukeke Itukó'oviti, ako yuvâti. Koati vo'oku Itukó'oviti kó'inokeneye ûti. Kene itukovo koyuhókonoti uti vitúkeovo ponóvoti kixoku isóneu, koati ve'ókukenoé kó'inokeneye ûti, motovâti unátiyea kêkunoe ikéneke Itukó'oviti. ¹⁴ Yoko koati xúnati xoko ûti ne hána'iti ákoyea omótovovi okóvo Kristu kó'inokeneye vítuke, vexoâteoxo ápeyea póhuti hóyeno ivokínovoti uhá koeti xâne. Epó'oxo vo'ókuke, kutí koéne ivokóvoti ne uhá koeti xâne. ¹⁵ Ivókinovo uhá koeti xâne ne Jesus, maka hákone yuixovo âha kíxeova ne xâne inámapoti ya xokóyoke, itea itúkapune Únae kurí'okopovo, enepone ivokínovoti koane exepúkopinoati ukópea xapa ivokóvoti.

¹⁶ Yane ukeátine kó'oyene yara tumúneke, ákone ápahuina xâne vínixone unátiyea áko'o ákoyea aúnati pohu vo'oku visóneunoa, uti xâne yara kúveu mêum ákoti oponóvo isóneu. Epó'oxo upánini kó'iyeaneye visóneuno Kristu yanekôyoke, ákone ákoeneye visóneunoa kó'oyene. ¹⁷ Énomone ngó'ino: Koêkuti xâne hokópotine Kristu, koati inamápotine. Uké'epone neko kúxoti kixoku itúkeovo, inámapone uhá koeti xokóyoke. ¹⁸ Yoko enepora uhá koeti koekúti inamápotine, aínovo ukeâti xoko Itukó'oviti, enepone kounátikopoviti xokóyoke vo'oku ítukeinovi Kristu. Énomonemaka porexó'ovi koyúhoyea ûti

emó'u xapa xâne, motovâti koúnatikopeovomaka po'ínuhiko xâne xokóyoke. ¹⁹ Yoko enepora yuho ûti xapákuke xâne, harâ'a: Koúnatikopa Itukó'oviti ne xâne xokóyoke, koane kotúyopinoahiko pahúnevo vo'oku ivókinovovi Kristu. Énomone ne yuhôti pónevike Itukó'oviti koyúhoyea uti, koyúhoti kixoku koúnatikopea xâne xokóyoke.

²⁰ Iyúseoneikopo vitúkeovo páhoe Kristu koyúhoinoa emó'u xapa xâne. Koeku koyúhoyea ûti, kutí koe Itukó'oviti ponó kôe xapa xâne ítaikea hókea. “Ya iháke Kristu konókoti keúnatikopivo xoko Itukó'oviti” koe yuho ûti xapákuke. ²¹ Enepone Vúnae Jesus ákoti pahúkeovoku, ítúkovone yonópoku pahúnevo ûti, motovâti ponópeovo ûti nonékuke Ítukó'oviti vo'oku hána'iti ítukeinovi.

6

¹ Koeku vitúkeovo huvó'oxoti Itukó'oviti ítukeke, vixíko'okopinóe ákoyea ítúkapu namuhí kixeâti ne hána'iti seánakovi Itukó'oviti. ² Vo'oku hara kôe Itukó'oviti emó'uke:

“Ngámoa ne yépemonuke ya káxehiko koati injíkopene ingóseanaxeovokono. Nzuvó'oxopi ya káxehiko koati injíkopene ngoíteovohiko xâne” kôe. *Izâiya 49.8*

Yoko koati kaxénane ikóseanaxeovokono kó'oyene. Koati kaxénanemaka ixíkope Itukó'oviti koíteovohiko xâne.

Usó kóye ne Poûlu koítoponeovo kotíveti vo'oku ko'ítukeino Kristu

³ Ya uhá koeti kixoku vitúkeovo, kóhiyanavo ûti motovâti ákoyea ápahuina koekúti vítuke, kutí'inoke mani koemóke'ekonoti ne ítuke Itukó'oviti. ⁴ Koati

vexókovoti ya uhá koeti koekúti, vitúkeovo kaná'uti ovoxe Itukó'oviti. Véxokovo vitúkeova yane ákoyea kamúya'ika uti visóneu, koáne yane êno kotíveti kixókonoku úti. Kúteanemaka koêku yane vékea úti tiú'itike koekúti vo'oku ápeyea konokínovoviti, koánemaka ya hána'itike tiveko visóneu. ⁵ Véxokovomaka vitúkeova yane yehépoke'exeokono úti yoko yane viká'akeokono, koánemaka yane vosósokeovi xâne imaíkinovoviti, okópoti vítuke. Véxokovomaka vitúkeovo kaná'uti ovoxe Itukó'oviti yane kixoku vivókoponeovo itukétike, koánemaka yane ákoyeaku vimáka, yuixóvoti uti ítuke Itukó'oviti, koane yane épekeovi hímakati. ⁶ Iyúseomaka vitúkeova yane sasá'iti kixoku vitúkeovo, koane yane véxeamaka ne kaná'uti kixovókuti íhae xoko Itukó'oviti, koane yane ákoyea vímauvo, koánemaka yane vítupa'ikea po'ínuhiko xâne, yóko'omaka vo'oku ápeyea Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti xoko úti. Iyúseomaka vitúkeovo koati kaná'uti páhoe Itukó'oviti yane vikána'uxea ne ákoyea omótova vokóvo ne po'ínuhiko xâne, ⁷ koane yane kaná'uti ihíkavoti ukeâti xoko Itukó'oviti koyúhone úti xapa xâne, koánemaka vo'oku xunako Itukó'oviti xoko úti. Iyúseomaka vitúkeovo páhoe Itukó'oviti yane pónea uti kixoku vitúkeovo. Énomone ne kutí kíxone uti vokópope vanáne koane sa'íkeovake úti, kuteâtimaka koeku húndaru yóno xapa isukókoti ómo'ixea isúkope koane sa'íkovope. ⁸ Kúteanemaka koêku iyúseyea vitúkeovo ovoxe Itukó'oviti enepo vinixókono vitúkeovo teyonéti koáne enepo akô'o vitúkokonoke, koánemaka vitukókono xêti áko'o itukovo vihayú'ikokono. Haina póhutine, itea koánemaka enepo koyuhókono

ûti vitúkeovo semekékexoti upánini itúkovo koati kaná'uti yuho ûti. ⁹ Êno xâne exó'oviti, itea kóyeane kutí kíxeokono uti xâne ákoti itóponone, ákotimaka itúkokonoke. Kóyekune vínonexinovo pevóti itea vanéyeiko. Ápe koítoponeovoku uti kotíveti, itea kóyeane ávoyea kaépekakana ûti. ¹⁰ Koíkaxu'ikokono vokóvo, itea kóyeane elókeyea vokóvo. Ako tiúketina ûti, itea kóyeane enó'iyea xâne iríkuxoti ikéneke Itukó'oviti vo'oku vítuke. Ako apeínoviti, itea koati vítukene ne uhá koeti koekúti.

¹¹ Itínoe po'ínu ûti ya pítivokonake Koríntu, enepone heú koeti veópone visóneuke, ako hé'ana'uxeapeanoe ûti. Koyúhoinopea ûti uhá koêti ne ovoti visóneuke yoko vomíxoneke. ¹² Haina ûti poe'aînopinoe isóneu, itea koati itínenoe koetíneye isóneunovi. ¹³ Kuteâti koeku míhe'okinopi uti visóneu, íxepavinemakaye. Yoko itínoe kutí ngíxone nje'éxaxapa kó'inokeneye yunzó'inopi.

Enékoa Poûlu ne kutípoti Jesus kóhiyanayeova ne ákoti akutípo Jesus

¹⁴ Neíxapuikoponoe, mará'inamo yakútea vûi pihí'íkokoti kángake, enepo itikâ yapéne ne xâne ákoti akutípo Jesus. Na kíxoaye ka'ápeneyea ponóvoti kixoku itúkeovo ne ákoti panâpu ítuke? Námaka kíxoaye kutí'iyekoko isóneu ne xâne ovoti uhapú'itike, koáne ne ovoti hahákutike? ¹⁵ Námaka kíxoaye poéhayeane yónoku isóneu ne Kristu yoko Ndeâpu? Ápeikopo oxéne kutí'iyekoko isóneu xâne hokoti Kristu koáne ne ákoti hakâ? ¹⁶ Ápeikopomaka oxéne poéhapea koêku ne óvoku iháyu'ikeokono Itukó'oviti koáne ne ivávakokonoku sánduhiko? Vo'oku utíne itukóvo

óvoku ne koati kaná'uti Itukó'oviti, kuteâti yuho Itukó'oviti emó'uke xoko kó'iyeku: “Ambêtimo xapákuke. Koati óvonzeixokunemo xapákukehiko. Undínemo kuvóvohiko, undi Itukó'oviti, koane indukoâtihihikomo njanéna” kôe. ¹⁷ Énomonemaka kó'ino emo'u Itukó'oviti: “Ipíhikapinoe xapákuke. Yahíkuxipa” koe Vúnae. “Hako yihó'ixoa ne váhere kixovókuti. Yanê'e, itíponemo nje'éxaxapa. ¹⁸ Undínemo itukóvo yá'a, koane indukópitinoemo nje'éxaxapa” kôe ne Vúnae, enepone apêti xunáko pahúkea uhá koêti.

7

¹ Itínoe ákoti omotóva ongóvo, vo'oku kó'iyeaneye neko yuhó'inovi Itukó'oviti ítukeinovimo, kuríkapaikopo úti uhá koeti koekúti ikopíti'ikoviti, enepone váhere kixoku vitúkeovo koáne ne váhere ko'ísoneuyea úti, koane yuíxapune kóxuna'ixeovo uti vitúkeovo xâne sasá'iti nonékuke Itukó'oviti, koane xâne teyoâti.

Elókeinoke okóvo Poúlu

² Míhi'akinavi iséneu, vo'oku ako ápahuina xâne váherexinoke uti vítuke. Ákomaka ápahuina xâne koésayu'iu úti, koane ákomaka ápahuina xâne vukóvoke vo'oku kahá'ayea úti unátiyea koeku úti. ³ Haina orinjópitinoe kó'inokeneye ra yúndoenopi, vo'oku ngoyúhoinopinoepepomeku yupíheovo ákoyea omótopinoe vokóvo, úndi yoko nza'ínehiko. Énomone ákoinoke iríkapinoe visóneu. Koati ákoti vihaxákeakaka yara koeku kó'oyene koeku vóvea yara kúveu mêum, koánemakamo ikénepoke enepo vipuhíkapeane ra poké'e. ⁴ Koati hána'iti ómomikea

inzóneu enjoâti títiu kéyeyi ikéneke Itukó'oviti. Itínoemaka hána'iti éyenjovo. Énomone yupíhinovo úhepepea inzóneu, koane énomonemaka kutí'inoke koati hána'iti elókeyea ongóvo ya uhá koeti tiú'iti koekúti vékoku ûti.

Itopóno Poûlu ne Títu

⁵ Koeku símea ûti ya poké'exa Masêdonea, ako hé'akapapu ne kotíveti koekúti tokópone ûti, itea inamá'axo kuri'úxovo ne tiú'iti koekúti xokóyoke ûti. Éno okopó'oviti, ina keno'ókomaka ne yupíheovo yónea visóneu vo'oku po'inu ûti xoko Jesus. ⁶ Itea Itukó'oviti, enepone kouhépekopoti isóneu xâne ikaxú'iti okóvo, kouhépekopinovima visóneu vo'oku káyukopeovo Títu xoko ûti. ⁷ Hainámaka póhutine vo'ókuke nê'e, itea koatímaka ve'ókukenoe úhepepino visóneu, vo'oku koyúhopinovea Títu inékurukivovine, koane ketíxoponivo keíkaxu'iki ongóvo yanekôyo, yoko ú'uso-ú'uso kéyeyinoe itíki anjá'inopi. Yane koati kuri'úxovoti elókeko ongóvo vo'ókuke.

⁸ Upánini ngoíkaxu'ikonoe yokóvo vo'oku yúndoenopi yanekôyo, itea kóyeane ákoyea ongótixoponovo yundóxinopi. Kaná'uteoxo ingótivexea inúxotike, vo'oku íninjea koíkaxu'ikeanoe yokóvo ne yúndoenopi yanekôyoke. Itea hú kôe ne ikáxu'iyea yokóvo, ako á'umo. ⁹ Kó'oyene, elókepene ongóvo. Yoko haina vo'oku ikáxu'iyeanoe yokóvo yanekôyo, itea koati vo'oku omínopi ikétivexi pehúkivo neko ikáxu'iyea yokóvo. Enepone ikétivexi pehúkivo, koati kuteâti ahá'inopi Itukó'oviti, ákoinoke kaésayu'ixapinoe ne yúndoe. ¹⁰ Vo'oku enepone ikáxu'iyea okovo xâne, nókone kó'iyea

nonékuke Itukó'oviti, poréxovi vikótivexea ne váhere vítuke koane kuríkopea úti, motovâti koíteovovi Itukó'oviti ya pahúnevo úti. Yoko enepone ikaxúneti okovóti kuteâti, ako paréxavi tívo'ikeovo úti. Kene ne ikáxu'iyea okovo xâne ákoti êxa Itukó'oviti, ipihóponovokutike iyónopa. ¹¹ Enepone ikáxu'iyea yokóvo koeku ikétivexi pehúnevo, kuteâti ahá'inopi Itukó'oviti ké'iyi, yokómomapihi pôreu xepákuke: Poréxopinoe kemómopivo koane ínixinoe ne nékoneiko ikéneke Itukó'oviti. Poréxopinoemaka kehá'ayi yéxokivo itíkivo ponopóvotine kixoku itúkeovo. Koane vo'ókuke, koati iketívexoatimaka iséneuke ápeyea vaheréxoti ítuke xepákuke. Koati pikeâtimaka itíki váhere, koane koati hána'itimaka inékurukivonu, yexókovoti ya itíki ínzikaxeopike. Poréxopimaka heru'ó kíxi yomíxone penópi ne koekúti ákoti takapápu xepákukeno. Koane vo'ókuke, koati yoposíkoatimaka seyá'iki ne itúkoti váhere xepákuke. Yane uhá koeti kixeku itíkivo, iyúseo penópi iséneu yara koekúti.

¹² Kaná'uti yundóxinopea neko koyuhópeti, itea haina vo'ókuke ne itúkoti váhere, koane hainámaka vo'ókuke ne vaheréxinokonoti ítuke. Itea yundóxinoake neko koyuhópeti, maka iyúseane kixévokunoe nonékuke Itukó'oviti usó kéyeyi itíkinoe anjá'inopi. ¹³ Énomone úhepepino inzóneu, úndi yoko nza'ínehiko. Haina póhutine nê'e, itea kurí'uxovo elókeko vokóvo vo'oku Títu. Koati kouhépekopovoti isóneu vo'oku únati kixeaku kétaraki koeku óvea xepákuke. ¹⁴ Yoko enepone yunzó'ino Títu inzayú'ikopitinoe yanekôyoke, ákonoe kétéyakanu vo'ókuke. Kuteâti itúkeovo kaná'uti ne uhá koeti yunzó'inopinoe yanekôyoke,

énomonemaka koéneye tokópeovo ne uhá koeti kámone Títu njokóyoke enepo inzayú'ikopinoe. ¹⁵ Yoko inamá'axo kuri'úxovo ákoyea omótopopinoe okóvo ne Títu vo'oku puyákoponeova okóvo usó kéyeyinoe itíki ne yûho, koane vo'oku kíxeakunoe tíyi inâ simôpi, koane vo'oku ákoyeamaka kepáyasakinapanoe. ¹⁶ Elóke ongóvo vo'oku koati motovâti ngúveovopinoe ya uhá koeti koekúti.

8

Koeku huvó'oxeake íhae Koríntu ne ákoti apeínoati

¹ Itínoe mbo'ínu xoko Jesus, kahá'ainopeanoe úti yéxi koêku ne hána'iti seánako Itukó'oviti oukeke ne kuvóvotihiko Jesus ya poké'exa Masêdonea xapa imokóvokutihiko. ² Vo'oku upánini enó'iyea tiú'iti koekúti tokóponehiko, itea kóyeane yupíheovo elókeyea okóvo, kutí'inoke itixoâti ne púyaenovo okóvo po'ínuhiko xâne. Koati ákotihiko mitatahí akoéhiko poréxea. Êno ítixone upánini itúkovo koati ákoti apeínoati. ³ Koati ngoyuhó'inopeatinoe ú'uso kóyeyeahiko poréxea ne ítone poréxea. Yoko haina póhutine kuteâti ítone poréxea ne ítixohiko, itea enepone pôreu, ánu'ukoakomaka nê'e. Ákomaka xâne pahukoâti, itea koati unákoke isóneukehiko úkea poréxea. ⁴ Ako áka épemo'ixeovihiko yanekôyo yusíkea pahúkinoa huvó'oxeake ne kasása'iupo Itukó'oviti ya Njúdeya, inixoâtihiko itúkeovo koati seánakoa Itukó'oviti huvó'oxea. ⁵ Yoko enepone poréxeahiko, haina póhutine kuteâti kúxone úti poréxeamo, itea inúxotike kurí'okopovohiko Vúnae Jesus, ínamaka heru'ó kixopóvo huvó'oxeovi ya itukétike, itúkoti ahá'inoa Itukó'oviti. ⁶ Énomone

kutí'ino vepemoâti ne Títu kousokea ne itukéti sínakoanoe ne po'ínu ûti, enepone tûriu Títu xepákukenoe yanekôyo. ⁷ Koati itínoe xâne yupihóvoti kóxuna'ixeovo ya uhá koeti koekúti, kuteâti ya kívivo Itukó'oviti, koáne ya keyúhoyi emó'u, koánemaka ya yéxi ne kaná'uti kixovókuti íhae xokóyoke. Kúteanemaka koeku kékuna'ixivo ú'uso kéyeyi ya uhá koeti itukéti, koánemaka ya ákoyea omótovovi yokóvo. Koeku ké'iyineye ya po'ínuhiko koekúti, énomonemaka yákoeneye kékuna'ixivo ítixi hivó'oxike ne po'ínu ûti.

⁸ Haina mbahukópitinoe kónokea peréxi. Itea ngoyuhó'inopitinoe koeku po'ínu ûti itúkeovo ú'uso koyêti poréxeahiko huvó'oxeake, vo'oku ngaha'âti kemómopivo, neíxoti kaná'uyea ne ákoyea omótova yokóvo ne po'ínuhiko ûti, áko'o ákoyea. ⁹ Yoko yéxoanenoe koêku ne hána'iti seánakopi Vúnae Jesus Kristu. Koati êno hána'iti unako koêku ya vanúkeke, itea ve'ókukeno, kurí kixo uhá koeti nê'e, motovâti itíkivo íríku nonékuke Itukó'oviti vo'oku ítukeinopi. ¹⁰ Anéye inzóneunopinoe yara koekúti, vo'oku ukeâti pihôti xoénae tiríxoanenoe ne itukéti. Koati itínoe inuxô ítixi hivó'oxike ne po'ínu ûti. Haina pohúneti, itea itínenoemaka inuxô ápeyeya isóneunoa huvó'oxea. ¹¹ Yusikóneikopo keúsokinoo ne itukéti tíriunoo. Kuteâti koeku ú'uso kéyeyi kehá'ayi itíki ne itukéti inâ tirixôa, énomonemaka yákoeneye keúsoki kó'oyene, koêkuti itéponone peréxinoe. ¹² Vo'oku itukovo apêti xâne kaha'âti huvó'oxea, ako kuxákana poréxeokono koekúti ákoti itapána poréxea mani anu'úkoti apeínoati, itea hara paréxa, ítóponone poréxea.

¹³ Haina ombosíkoati ngayápahikinoa po'ínuhiko úti koeku itúkeovo ínati xikóyokenoe, yonoâti youúeke ne kónokea keúsokinoa nókone ne po'ínuhiko úti, itea koati voposíkoti kutikokó kó'iyea koeku úti, itínoe íhae Koríntu koánemaka po'ínuhiko úti hivó'oe. ¹⁴ Yara koeku kó'oyene, koeku ákoyea konokínovopitinoe, motóva keúsokinoa nókone ne po'ínuhiko úti. Kene po'íkemo káxe áva nékone, enepone hivó'oeno kó'oyene, motovâti itúkeovo énomone huvó'óxopinoe koeku ákoyea nókone. Yanê'e, kutikokó koetímo koeku uhá koeti úti. ¹⁵ Yoko énomonemaka kuteâti koêku ne yutoéti ya emó'uke Itukó'oviti koêti: “Enepone xu'ínati ítixone, motovó koâ ne nókone. Kene ne ákoti axu'ína ítixone, ákomaka okónokovo, motovó koâ” kôe.

Ítuke Títu yoko ha'ínehiko

¹⁶ Aínapo ákoe Itukó'oviti ipíhoa isóneuke Títu kahá'ayea kóxunakeopinoe ikéneke Vúnae, eopâtimaka kuteâti eómbone ve'ókukeno. ¹⁷ Vo'oku ú'uso kóye enepo vitaíkoa huvó'oxeovi yara itukéti. Haina póhutine, itea vo'oku ú'uso-ú'uso kóyeyea, kaha'âne noíxoponeopinoe. Koati ukeâti unákoke isóneu. ¹⁸ Ápemaka po'ínu úti xoko Jesus, páhoe úti xané'eyea. Enepora po'ínu úti, koati ákoti malíka yónoku iháyu'ikeokono íha xapa kutípotihiko Jesus ya uhá koeti imokóvokutihiko, vo'oku kíxoaku ípihea tumúne ne ítuke Itukó'oviti. ¹⁹ Haina póhutine, itea koatímaka noívokoe kutípotihiko Jesus ya imokóvokutihiko yâye xané'iyevimo kurikápana úti ne ítixinokonoke po'ínuhiko úti xoko Jesus. Yoko énomonemo kutí'inoke ihayú'ikokonoti ne Vúnae

Jesus, kutí'inokemakamo iyúseoti kahá'ainoa ûti unako koêku ne po'inu ûti.

²⁰ Yanê'e, koeku kali xu'ínayea ovâti ne ítixinokonoke po'inu ûti vomínoakemo, ákomo oxéne váherexea yuhó'inokono ûti vo'ókuke. ²¹ Koati yonoâti vokóvo, kaha'âti ûti iyúseyeamo nonékuke Itukó'oviti, koánemaka nonékuke po'ínuhiko xâne pónea ûti kixoku vitúkeovo yara koekúti.

²² Anéyemaka po'i páhoe ûti yonoti xepáukenoe. Enepora po'inu ûti xoko Vúnae ngixínopike, enóne noíxea ûti itúkeovoxo ú'uso koyêti ya ítukeke Itukó'oviti, koane ako topi koeku kouhapu'ikeokono. Ínapoxo kó'oyene, koati ú'uso koyêti huvó'oxoponeopinoe ikéneke Itukó'oviti, vo'oku inixoâti ítíkivonoe koati kuvovóneti. ²³ Kene Títu, koati nza'íne yara itukéti nê'e, huvo'óxonuti ya uhá koeti ítuke Vúnae xepákuke. Kene ne po'ínuhiko ûti ikéneke Jesus xánena Títu, koati páhoe kutípotihiko Jesus ya imokóvokutihiko yâye, koane aínovo kutí'inoke kahaná'ikokonoti iha Kristu. ²⁴ Yéxakaikopo ne hóyenhiko páhoenopinoe ûti, ákoyea omótova yokóvo simapíne, maka iyúseinane ne kutípotihiko Jesus ya imokóvokutihiko yâye ítíkivo motokeâti viháyu'ikeopi.

9

Pahukínokono ne kutípotihiko Jesus íhae Njúdeya huvó'oxekonoke

¹ Ako ongónokoa yundóxinopeano ne hivó'oxope po'ínuhiko ûti kutípotimaka Jesus ya Njúdeya. ² Vo'oku énjoa usó kéyeyi hivó'oxi yanekôyoke. Yoko inzáyu'ikopinoe nonékuke po'inu ûti íhae Masêdonea vo'ókuke. “Ukeátine pihôti

xoénae usó kóyeyeahiko ne íhae Ákaya” ngíxoahiko enepo ngoyuhó'inoa kékunoe. Epó'oxo vo'oku ú'uso kényeyinoe peréxi hivó'oxope, enómaka po'ínuhiko xâne kahá'atimaka huvó'oxea.

³ Itea kóyeane mbahúkea ra po'ínuhiko úti xoko Jesus inuxó kó'iyea xepákukeno, maka keúsakane ne hivó'oxike yonoti xoko po'ínuhiko úti, kuteâti koêku yûnzó yanekôyo usokó kényeyineno, maka hákone kutí kôe semekékexoti ne inzáyuikeopinoe yanekôyo. ⁴ Vo'oku enepo axenánu íhaehiko Masêdonea, eneponi naixâ âvoyea aúso hivó'oxike ne po'ínu úti, mani teyó koeti úti, ínapoxoni itínoe vo'oku yunzó'inoahiko yanekôyo ngúveovopi ápeyemo ítixene. ⁵ Énomone kutí'ino ininjoâti unátiyea émbemea po'ínu úti xoko Jesus inuxó kó'inonu xepákukeno, motovâti huvó'oxeopinoe keúsoki ne hivó'oxope, enepone keyúhone peréximo yanekôyo. Yanê'e, usó koyêtinemo nzimané'e, epó'oxo iyúseotimo ú'uso kényeyi peréxi ákoti ihíxea itóvoku, ákotimaka pahukópiti. ⁶ Itíkina iséneu ínzokoake ra koekúti: Enepone xâne ákoti kaxu'ínaka nóne, ákomakamo axú'ina ehópo. Itea enepone kaxu'ínakoati, xu'ínatimakamo ehópo. ⁷ Péhutinoe, hane peréxa kuteâti ínixene iséneuke unátiyea peréxi. Hako mitatahí kixêa. Hákomaka itukovo vo'oku ápeyema pahukópiti peréxi, itea aélokea yokóvo peréxi, vo'oku ako omótova okóvo Itukó'oviti ne xâne ú'uso koyêti poréxea. ⁸ Yoko koati apêti xunáko ne Itukó'oviti kurí'uxinopinoe uhá koeti únatinoe koekúti. Haina póhutine motovâti kousokeovo uhá koeti nékone, itea motovâtimaka yupíheovo anú'ukea nê'e,

kutí'inokemo ênoti koekúti motovâti iké'itukexi ya uhá koeti únati itukéti. ⁹Yoko énomonemaka kôe emó'uke Itukó'oviti, enepone koêti:

“Huvó'oxo xâne ákoti apeínoati. Ako mitatahí ákoe pôrekexea. Ákomo uké'eyeaku ne itípanevo nonékuke Itukó'oviti vo'ókuke” kôe. *Sâramu 112.9*

¹⁰Yoko Itukó'oviti, enepone porexoâti ake nonéti ne xâne nôti, porexínoatimaka níkokónoti ne xâne, énomonemakamo kousókinopi uhá koeti koekúti, enepone nékone iké'itukexi únatike itukéti, koane porexoâtimakamo enó'iyea yêho ukeâti ne únati kixeku itíkivo, kuteâti enó'iyeamaka ehópo ne xâne noti únatinoe ake nonéti. ¹¹Enómo kurí'uxinopea Itukó'oviti ne uhá koeti únatinoe koekúti, maka hákone ihíxea itóvoku peréxoake ne po'ínuhiko xâne. Yane enómo xâne ikoró'ixinovoti Itukó'oviti vo'oku huvó'oxeake úti. ¹²Yanê'e, haina pohúneti keusókinoati nókone ne kasása'iupo Itukó'oviti, itea énomonemaka kutí'ino hána'itimo íkoro'ixeovohiko xoko Itukó'oviti. ¹³Koane ihayú'íkotihikomakamo Itukó'oviti vo'oku itíki páhoenopi Kristu, kuteâtimaka koêku yane inámati ihíkavoti omínovike. Ihayú'íkotihikomakamo Itukó'oviti vo'oku péhoenoahiko, ákoti ihíxea itóvoku, koane vo'oku péhoenoamaka ne uhá koeti po'ínuhiko xâne hivó'oeno. ¹⁴Yanê'e, itukínopitinoehikomo orásaum, koane ákomo omótovopihiko okóvo, yoko ikoró'ixinovopitihikomakamo xoko Itukó'oviti vo'ókuke ne êno hána'iti itípanevo Itukó'oviti youúkeke, exókovoti ya ítikeinoahiko. ¹⁵Viháyu'ika Itukó'oviti vo'oku hána'iti íparaxeovike pahukínovi Xe'éxa, enepone íparaxeovike ákoti itoâti kayúmaka

unako koêku.

10

Éxokovope Poûlu itúkeovo koati kaná'uti páhoe Jesus Kristu

¹ Kuteâti koeku itúkeovo itúpa'ikoti koane seánati ne Kristu, énomonemaka koéneye ngixoku injíko'okeopinoe vo'oku ânja ké'eyi, undi Poûlu, undi koyuhókonoti itúkeovo itupa'ii kixópitinoe enepo ambê xepákukenoé itea enepo akô'o malingápi, mahi ânjati ngapáyasokinovopinoe. Itea ako kalíhuina kó'iyeaneye. ² Koati enjókopeatinoe ne anjá'inopi ké'eyi, maka hákone ingo'ítukexoa ne njunáko nzayá'ikeopinoe nzimané'e xepákuke, kuteâti usó ngóyeyea indúkea xapa xâne po'okoâti ákoyea itúkapu xunako Vúnae ingó'itukexo, itea itúkeovo isoneú ngíxone nzóko. ³ Upánini vitúkovo íhae yara kúveu mêum kuteâti po'ínuhiko xâne, itea haina koekúti yara kúveu mêum víhuinovo vitúkea ne itukéti. ⁴ Enepohikone veínoake úti kóxuna'ixeovo úti yoko sa'íkeovo úti, haina íhae yâye yara kúveu mêum, itea koati ukeâti xoko Itukó'oviti, enepone êno hána'iti xunáko, kutí'inoke vitoâti kotóhineyeya úti ne koati tiú'iti vokópeokonoke ákoti po'i itoâti uké'exopea, koánemaka ne uhá koeti isoneúti okópoti Itukó'oviti. ⁵ Énomone kutí'ino vitoti kotóhineyeamaka uti uhá koeti exóneti, enepone kapáyasokopinovoke xâne, ákoinokemaka akáha'a éxea Itukó'oviti. Énomonemaka kutí'ino vitoâti sá'iri'okea úti uhá koeti koêkuti kó'iyevokoku isoneúti, maka hákone kapayásokinovoti Kristu, itea itúkapune Kristu payasô oukeke uhá koêti.

⁶ Yoko usó ngóye nzayá'ikeamaka uhá koeti po'inu pahukóvoti, enepo penapánenoé uhá koeti kixeku ítíkivo.

⁷ Enepora koekúti ngixínopikenoe, koati í'iyuse koyêti koêku, ivévakaikopo. Enepone xâne inixópovoti itúkeovo hokoti Kristu, itúkapinamaka isóneu ra koekútihiko maka éxane indúkeovomaka ovoxe Kristu kuteátine.

⁸ Yoko ákomo ndêya okonókovo inzáyu'ikopeovoiko kalihú koêti, koeku ngoyúhoinopeanoé koêku ne xunakóti pónenu Vúnae, motovâti nzuvó'oxeopinoé keúkophonivo ikéneke, kene haina mborexókonoati ngoésayu'ixinopi.

⁹ Ngó'inokeneye, mbuvâti kutí kó'iyeamo ngahá'ati ímbikeopi yara yúndoe.

¹⁰ Vo'oku hara koeti yuhu po'i xâne vo'ónguke: “Yane yútoe, kutí koe xâne konokoâti téyeokono. Kutí koémaka apêti xunáko sayá'ikea xâne, itea enepo síma nê'e xapa xâne, ako xunáko sayá'ikea, koane ako itúkokonoke yúho” koéhiko. ¹¹ Enepone xâne koetíneye isóneunonu, hara ngíxoá: Kuteâti koêku ngixóvoku yara yúndoenopinoe akô'o malingápi, énomonemakamo koéneye ne ngixoku indúkeovo nzimané'e xepákuke.

¹² Enepohikone xâne ihayú'ikopovoti, imákoikopo ne êno hána'iti itóponone ya undíke! Ákoni kalíhuina mambíkeova ngoyúhoyea indóponea kuteâti mahi itópononehiko, áko'o indóponea ngutí'iyeahiko. Imákoikopomaka itúkeovohiko teyonéti ya undíke! Enepohikonekôyo, koeku komómopeokoko, kahá'ati anú'ukeokoko koane ketókeokoko, koati exókovoti itúkeovo xâne ákotihiko isóneu. ¹³ Kene ûti, ûndi yoko nza'ínehiko, ákomo vanú'uka mani viháyu'ikinokonoke ítukeke Itukó'oviti,

itea hane exôa viháyu'ikeekonomo, pónevike Itukó'oviti vitúkea, enepone ahá'inovi vitóponea kutí'inokemaka vitopónopitinoe ya xoko yóvoku. ¹⁴ Haina vanu'úkoti isóneunovi Itukó'oviti koeku vónea xepákukeno, kuteâti mani koêku eneponi hákoti itukóvo ahá'inovi Itukó'oviti vitóponeopi yaneko símeaku ûti xepákuke, vomínópeatinoe ne inámati ihíkavoti koyúhoti koeku Kristu. ¹⁵ Hainá'ikopo vitukoâti viháyu'ikovepe ne itukéti kouéu po'ínuhiko xâne ya xoko ákoyeaku imá'avea Itukó'oviti. Hara kúxoixo ûti, keúkoponivomo ya kívivo Itukó'oviti, motovâti inamá'axoyea kuri'úxovo vítone vitúkea ya xepákuke, kuteâti ahá'inovi Itukó'oviti, ákotimaka vanu'úka isóneunovi. ¹⁶ Yanê'e, motovâtimo vitóponea poké'e yâtikeneye ya yóvoku, koane koyúhopoinoa ûti ne inámati ihíkavoti koyúhoti koeku Kristu. Koêkumo kó'iyeaneye, ákomo vokónokoa vitúkea véyexovepe ne itukéti úseu po'ínuhiko xâne ko'ítuketi ítuke Itukó'oviti. ¹⁷ Yoko enepone kahá'ati ápeyeya iháyu'iu ya xokóyoke, ítúkapu ítukeinoa Vúnae iháyu'iko. ¹⁸ Vo'oku haina xâne ihayú'ikopovoti motokêa iháyu'ikeekono itea hane motokêa, kapáyasokone Itukó'oviti.

11

Éxokovepe Poûlu ítúkeovo koati kaná'uti ovoxe Kristu

¹ Mani ngaha'aínopitinoe ítiko ne kémokenoyinu, ákoti imaxovó ixeanoe ne inzáyu'ikopeovo, upánini kutí ngôe xâne ákoti isóneu koeku kó'iyeaneye ra yûnzó. Kali yakámokenonuvonoe. ² Kuteâti koeku yupíheovo kahá'ainopinoe Itukó'oviti ítúkeovo

póhutine Kristu héko, énomonemaka koéneye inzóneunopinoe. Kuteâti koeku inámatiko ârunoe âvoti hóyeno yuhó'ixoati, itea hoenáxokonotine ko'ímayeamo, énomonemaka ngíxoaneyé nzoénaxeopi itúkeovo póhutine Kristu kirí'okopovo. ³ Itea ngóhiyanapinoe, mbuvâti ápeyea aupú'ikopiti, kuteâti koeku aupú'iko Éva neko koéxoe mekúke ya éxeako. Ngóhiyanamaka kópoe'akexeokono iséneu itévokopimo ne koati ponóvoti yoko sasá'iti kixeku héki Kristu. ⁴ Vo'oku koeku símeopinoe xâne kopoé'akotihiko íhikaxeopi, koyuhó'inopiti koeku Jesus, ákoti itukápa kuteâti ne víhikaxopikenoe, inípono ákoyea kali ópoe'ainoa iséneu. Koati ú'uhepe ko'inoâti iséneu. Kúteanemaka ihíkaxoahiko koêku ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti itea ákoti itukapu kuteâti ne némoe yanekôyo, koane ihíkaxoahikomaka koêku ne inámati ihíkauvoti mahi íhae xoko Itukó'oviti itea ákoti akutêa ne kitíponenoe yanekôyoke.

⁵ Ya undíke, enepohikone xâne itukóheoti íhikaxea, enepohikone mahi páhoe Itukó'oviti xepákuke, ako kalíhuina ketókeonuhiko. ⁶ Vo'oku upánini ákoyea indúkapu koati ahúkoti ya koyuhó'iyéati, itea koati undi ahúkoti ya énjea ne kaná'uti kixovókuti íhae xoko Itukó'oviti. Ya uhá koeti koekúti, ngóuhapu'ikinopinoe kaná'uyea indúkeova.

⁷ Yanekôyo ngoyuhó'inopea ra inámati ihíkauvoti ukeâti xoko Itukó'oviti, ako námoem, koane ako ingálisakapu. Ngixínovokeneye motovâti itúkeovo itínoe unatí koêku ikéneke Vúnae. Ínixepakomea indúkea váhere koekúti koeku ngíxeovoneye?

⁸ Koeku ngo'ítukeyeya ítuke Itukó'oviti xepákuke,

hane porexónu námoem kutípotihiko Jesus íhae po'i imokóvokutihiko. Kutí koe unge'éxopinoati apeínoatihiko koeku ápeyea námoem xokóyoke, motovâti nzuvó'oxeopinoe keúkoponivo ikéneke Itukó'oviti. ⁹ Yaneko óveangu xepákuke, enepo apê nóngone, ako émbemapinoe keúsokinonoa, mbuvâti indúkeovo yávahanoe. Itea yaneko simohíko ne po'ínu úti xoko Jesus íhae Masêdonea, énomonehiko kousókinonu nóngone. Ya uhá koeti ngoêku tukú koeti kó'oyene, ngóxunakovoneoxo, motovâti ákoyea indúkapu yávahanoe. Yoko ngíxoixovokunemo káxehiko keno'ókoti maka hákone ingyó'ixopinoe. ¹⁰ Epó'oxo kuteâti kaná'uko ápeyea njokóyoke ne kaná'uti kixovókuti ukeâti xoko Kristu, énomonemaka koéneye kaná'uko ra yunzó'inopi kó'oyene, ákoyeamo ápahuina xâne ya uhá koeti Ákaya itoâti ípokea ne ngixóvoku. Koati hána'iti éyenjovope nê'e ákoyea indúkapu yávahanoe. ¹¹ Namea koeti ngó'inoneye? Vo'ókumea mbúveopinoe? Ako kalíhuina! Éxoá Itukó'oviti ákoyea omótovopinoe ongóvo.

¹² Ngixínovokeneye kó'oyene, koánemakamo ya káxehiko keno'ókoti, maka enepo ihayú'ikapuhiko ne itukóheoti íhikaxea emo'u Itukó'oviti, hákone oxéne ápeyea iháyu'ikinokonoke kuteâti viháyu'ikinokonoke, undi yoko nza'ínehiko. ¹³ Vo'oku aínovonehiko xâne ákoti itukapu koati kaná'uti ápostulu. Haináhiko páhoe Jesus koyúhoyea emó'u. Aínovo aupú'ikotihiko, kahá'ati íkutipea xâne itúkeovohiko kó'itúkeinoti Itukó'oviti. Koati itoâtimaka kutí kó'iyea ovoxe Kristu ukékuke xanéhiko. ¹⁴ Yoko ako okónokoa viyúpaxeova

nê'e, vo'oku koati ahúkotimaka ne Satánae kutí kixópeovo ánju ovóheixoti uhapú'itike. ¹⁵ Yanê'e, koati koêkunemaka ahúkeko ne ovóxehiko Satánae kutí kixópeovomaka xâne koati ponóvoti kixoku itúkeovo. Itea ya hunókokuke, enepone ehópomo, koati kuteâtimo motókeyea kixópeokono.

Koítotonovo kotíveti ne Poûlu vo'oku koyúhoyea emo'u Itukó'oviti

¹⁶ Ngáyukovo ngó'iyea: Hako ikitíxanu xâne ákoti isóneu, itea akoéneye iséneunonu, ngayumákapunemo. Kalihú ngixotí'ikopo inzáyú'ikopeovo.

¹⁷ Yoko haina páhoenonu Vúnae Jesus ngíxeaneye, epó'oxo koati kutí koeti ákoti inzóneu koeku kó'iyeanemoye ra yúnzo.

¹⁸ Itea koeku enó'iyea xâne ihayú'ikopovoti vo'oku ítone itúkea xunákoke, ngoánemaka, inzayú'ikopovotimakamo.

¹⁹ Koeku ínixepivonoe itíkivo hána'iti ko'éxoneti éxoti kixoku itúkea isóneu ya uhá koeti koekúti, iteâtikopomo ákoyea imaxovó íxea kémokenoyi xâne ákoti isóneu.

²⁰ Vo'oku muhíkova ne xâne kahaná'ikopovoti, enepohikone kutí kixópitinoe ákau, sikovó keánoe. Kúteanemaka kêku apê xâne ukovópitinoe, koane kouhépekopovoti, koêkumaka uké'exea apeínopiti, koane apê aupú'ikopiti, kutí kixópitinoe hó'openo námoe noko'ótike. Inípono iséneu, sikovo-sikovó keánoe. Kúteanemaka koêku apê kapayásokinovopiti, koane vaheréxoti kixópiku, koane apê kutí koeti ipusónoneopiti. ²¹ Imákoikopo vitúkeovo xâne îreti, ûndi yoko nza'ínehiko ákoinoke víta kíxeopineye ûti kuteâti kixópiku nekôyohiko!

Itea koeku ápeyeya ákoti teîna iháyú'ikopeovo, imbíhoatimakamo inzáyú'ikopeovo upánini kutí koe

yuho xâne ákoti isóneu ra yûnzó koeku ngó'iyeaneye.
²² Enepohikoneko simópitinoe kopoé'akoti
 íhikaxea emo'u Itukó'oviti, koati iháyú'ikovopehiko
 itúkeovo êbereu, enepone koati xanena Itukó'oviti,
 itea undímaka êbereu nguteâtihiko. Koati
 éyexovopehikomaka itúkeovo íhae Izarâe, itea
 undímaka íhae Izarâe. Koati ihayú'ikopovotihiko
 vo'oku itúkeovo ámoripono Ábraum. Yoko
 ngúteanemaka. ²³ Inixópovotihikomaka itúkeovo
 ko'itúkeinoti Kristu, itea yupíhova ngetókeahiko ya
 indúkeova. Mbúva ngónokea ngíxeaneye ra yûnzó,
 vo'oku kutí kôe ákoti inzóneu koeku ngó'iyeaneye,
 itea koati undíne yupihóvo ko'ítukeyee, koane
 undínemaka yupihóvo iká'akeovo itukeke Kristu
 yane po'ínuhiko. Koáne ako índa ngayúmáxexea
 yé'akeye yenjépoke'exeokono, evondíkokonoti
 ngo'ítukeino Kristu. Enónemaka véngea koati
 koímaiti koekúti. Mani mékutine ngoépekokono.
²⁴ Síngu koe isúkonu ne jûdeuhiko. Yoko
 póhutihiko yehépoke'exonu, trintai novi koe ípihoa
 njupúnuke. ²⁵ Mopó'amaka inzúkokono ya itátane
 tikóti. Poéhamaka mani ngoépekokono yaneko
 njepokókono ya mopô. Mopó'a yúpuririkovo ne
 hána'iti vatéke ivú'em. Poéha yóti, poéha káxe
 óvonzeixo úneke vo'ókuke. ²⁶ Enómaka yóneam,
 epó'oxo enómaka koímaiyee ngoêku vo'oku koiníkoti
 huveóhiko xoko véngoku, koánemaka vo'oku
 ómevotihiko. Haina póhutine, itea koímaitimaka
 ngoêku xapa iyénonjapa jûdeu, koánemaka ya xapa
 po'ínuhiko xâne ákoti itukapu jûdeu. Koímaitimaka
 ngoêku ya koeku véngea pitivókohiko, koánemaka
 ya mêum ákoti apêti. Kúteanemaka koêku ya úne

mar-ke, koánemaka ya xapa xâne ákoti akaná'u itúkeovo po'ínu úti xoko Kristu. ²⁷ Enónemaka ngo'ítukeyea, koane ivóngoponeovo ya itukétike. Enómaka ákoyea imánga vo'ókuke ne itukéti. Enómaka épekeonu hímakati koane úne. Koane enómaka ákoyea nînga. Ápemaka kónokeovoku vonjí'u koane ímbovo. ²⁸ Haina póhutine uhá koeti nê'e, itea anéyemaka kutí koeti ínati koekúti yonoti oúngeke. Énomone ne yónoheixea ongóvo itukovo káxe vo'ókuke ne po'ínuhiko úti xoko Jesus ya uhá koeti imokóvokutihiko. ²⁹ Enepo apê xâne xapákuke muyá'iti isóneu ikéneke Vúnae, koatímaka eombâti ya njokóyoke. Enepo apê xâne ikorókovoti váhereke, koatímaka yupihóvoti kotíveyea inzóneuke.

³⁰ Itea enepo okonókovo ápeyeya inzáyu'iu njokóyoke, koati koekúti exókovoti ákoyea njunáko, enemo indúko inzáyu'iu njokóyoke. ³¹ Yoko Itukó'oviti, poéhane motokêa iháyu'ikeokono ákotinemo hunókoku, enepone Há'amaka Vúnae Jesus Kristu, éxoa ákoyea nzemékekexa. ³² Enepo ovo'íngo pítivokona Ndamásku, eneponeko ngovenâdo yaneko pítivóko ípíhone Aréta, enepone nâti, pahuko ápeyeya koyonoâti páhapetea ne pítivóko motovâti iká'akeonu. ³³ Itea hána'iti sésta veínongono ngoévesekopeokono xoko njánela meúkeke yane hána'iti yoko kopópoti îpi xê'o ne pítivóko, kutí'inoke indeôvati yanekóyo.

12

Koúhapu'ikinoake Vúnae ne Poúlu ya kutí koeti hopúne

¹ Ngónokoako inzáyu'ikopeovo motovâti kitípinu indúkeovo koati ovoxe Kristu, upánini ákoyea omótokea ngíxeaneye. Ngoyuhó'inopeatinoe kó'oyene ne noínjone ukeâti xoko Vúnae, koekúti ákoti exoâti yara poké'e, kouhahu'ikinonuke Vúnae ya kutí koeti njopúne. ² Ápe hóyeno énjone kutípoti Kristu. Eneponê'e, hú kixókono ómeokono vanúkeke xoko Itukó'oviti. Yoko katoze koéne xoénae ikénepo. Ako énjaxo koêku, itúkeovo herú kixeókonoti múyo vanúkeke, áko'o itúkeovo omó kixeókonoti okóvo. Poéhane Itukó'oviti exôa. ³ Itea énja píhea ne hóyeno. Yoko kuteâti yunzómeku, ako énja itúkeovo herú kixeókonoti múyo vanúkeke, áko'o itúkeovo omó kixeókonoti okóvo. Poéhane Itukó'oviti exôa koêku nekôyo. ⁴ Itea hú kixókono ómeokono vanúkeke xoko êno úhepeko koekúti. Koane ápe emo'úti kámoneya ákoti emo'úti ya yuhóke xâne yara poké'e mani veínoake koyúhopea koêku. Ákomaka parexákana koyúhopeokono. Yoko ûndi ne hóyeno kixokónotineye. ⁵ Koekúti kuteâti, énomonemo indúko inzáyu'iu njokóyoke. Kene ákomo inzáyu'ikapapu vo'oku koekúti índone indúkea. Poéhane koekúti exókoti ákoyea njunáko, énomonemo indúko éyenjovope. ⁶ Itea yusíkoti inzáyu'ikopeovo, kóyeane ákoyea indúkapu koyuhóheoti kuteâti xâne ákoti isóneu, vo'oku mani koati kaná'uti ra yûnzo. Itea ákomo inzáyu'ikapapu vo'oku índone indúkea, mbuvâti ápeyeya ikútixanuti hána'iti teyonéti vo'ókuke, ya koékuni itúkeovo vo'oku noíxone njokóyoke ya xoko ngixoku indúkeovo, yoko kámone xoko yûnzo, kutí'inoke koetíneye isóneunonu.

⁷ Epó'oxo vo'ókuke ne êno hána'iti koane uhé'ekoti

koekúti éxokonuke Itukó'oviti vanúkeke, mará'inamo yupihovó ángoe ngapáyasokopeovo vo'ókuke, anéye tiú'iti koekúti eómbone, kutí koeti koati kotíveti ohone tôpe muyónguke kurí'okonuke Satánae, íkoitoponeonuke kotíveti. Itea koati motovâti ákoyea inzáyu'ikapapu, kó'inokeneye. ⁸ Mopó'a émbemo Itukó'oviti veyópinonoa. ⁹ Itea hara kixónu: “Poéhane nzeánakopi youúkeke konokóvo. Vo'oku yane yeópi miyá'iko, énomone iyúseyeaneoxomo njunáko xikóyoke” kixónu. Hukínóvoti ú'uso ngóyeyea indúkea éyenjovope ne ákoyea njunáko, motovâti itúkeovo xunako Kristu iyusêo ya njokóyoke. ¹⁰ Énomone elókeinoke ongóvo koeku eómbea ákoyea njunáko, koánemaka apê vaheréxinonuti ítuke. Kúteanemaka koêku apê nóngone, koane apê ikoítopononuti kotíveti, koánemaka kotíve inzóneu vo'oku indúkeovo ovoxe Kristu. Vo'oku koeku ákoyea njunáko, inamá'axoneoxo apê xunako Kristu njokóyoke.

Koati yonoâti okóvo Poûlu ne kutípoti Jesus ya Koríntu

¹¹ Kutí koe ákoti inzóneu ya koeku inzáyu'ikopeovo yara yúndoe, itea itínenoe kutí'inoke ngoetíneye. Vo'oku mani itínenoe ihayú'ikonu ya koêkuni inzáyu'ikopeovo. Vo'oku hainá'ikopo ahúkoti ya undíke ne mahi ápostuluhiko xepákuke. Koati kaná'uti kó'iyeaneye upánini ako indóponone. ¹² Enepone índuke, nzoénaxinokonoke indúkeovo koati kaná'uti ápostulu páhoe Kristu, koati inganá'uxoati xepákukenoé, ngoxuná'ixovoti indúkea, ákotimaka ngamuyá'ika inzóneu. Koati indúkoti koekúti hoénaxovope ápeyeya xunako

Itukó'oviti njokóyoke, koánemaka iyupánevoti, yoko po'i koekúti ya xunákoke Itukó'oviti ákoti po'i itoâti itúkea. ¹³ Ápeikopo koekúti índuke xapa kutípotihiko Kristu ya po'ínuhiko imokóvokuti nzuvó'oe ákoti indukâ xepákukeno? Ako poé'aku ngixoku ngo'ítukeyea koeku ámbeyea xepákuke. Poéhanemea itukapu vo'oku ákoyea indúkapu yávaha ya nóngoneke. Imákoikopo ngoêku indúkeovo koati váhere xâne koeku ákoyea mbaréxapinoe itukéti!

¹⁴ Kó'oyene usó ngóyemaka ngáyukopeovo xepákukeno. Yoko mopó'apenemo yarâ'a. Kóyeane makamo ákoyea ingáya'ixapinoe ya nóngone, vo'oku haina mbihínoti úngeova ne apeínopiti, itea koati unako kêkunoe ikéneke Itukó'oviti ngahá'a, itínoe kutí ngixone nje'éxaxapa. Noixó íxea kalivôno, vo'oku haina énomone kousókinoa nókone ne há'a yoko éno, itea énomonehiko kousókinoa nókone ne xe'éxaxapa. ¹⁵ Koati usó ngoyêti ivóngoponeovo ya itukétike, koane inamá'axonemo ngixovóneye motovâti keúkophonivo ikéneke Itukó'oviti. Itea koeku kurí'uxeovo ákoyea omótovopinoe ongóvo, kútea inamá'axoneoxo ako itíkonuke.

¹⁶ Únatikopo, inixeâtinoemeamo kaná'uyea ákoyea indúkapu yávaha ya koêkuti nóngone, itea kóyeane meamo ápeyeya koyúhoti indúkeovo éxeati, koane índeamaka aúmbu'ikeopinoe. ¹⁷ Ínixepakomea indúkeopi namúnge'exoku vo'ókuke ne xâne mbáhoe xepákuke huvó'óxonopiti? ¹⁸ Émbemo Títu píhea xepakúke, koane ápemaka po'ínu úti xoko Jesus mbáhoe xané'iyea. Ínixepakopo itúkeovo namukeôpiti

tiûketi ne Títu? Ako kalíhuina! Koáhati póhutine visóneu, ûndi yoko Títu. Koáhati póhutinemaka kixoku vitúkeovo.

19 Kutí'inopinoemea xu'ikénetine ixómoyea ombósiko índokuxea yokóvo kitípi ákoyea váhere vítuke, ûndi yoko nza'ínehiko, kutí'inoke yundoxínopiti. Itea ako kalíhuina kó'iyeaneyel Enepora yûnzó, koati yuho ovoxe Kristu, yoko koati nonékuke Itukó'oviti ngoyúhoyea. Uhá koêti ra índuke, koati ngaha'âti unátiyea kêku ikéneke Itukó'oviti indúkinoake, itínoe ákoti omotóva ongóvo. 20 Ngóhiyanapinoe ákoyeamo inú'ingapi kuteâti ne anjá'inopi ké'eyi ikéneke Vúnae, enepo nzimané'e xepákuke. Epó'oxo koímaiti kó'iyeanemakaye iséneunonu, ákoyeamo angútea kuteâti koêku kíxoneno njobóyoke, keha'aínonuti índupa'ikea xâne. Ngóhiyanamaka ápeyeya puvokókoti xepákukeno, koane poe'aínoti isóneu po'ínuhiko xâne vo'oku íyokeovo ítukevo. Ngóhiyanamaka ápeyeya imaíkinovokokoti, yoko oposíkoti ketókeokoko, koane ápeyeya vaheréxinokokoti yúho, yoko itúkoti xêti po'ínu, ikopítí'ikeati îha. Haina póhutine, itea koánemaka kapayásokinovokotihiko, yoko ínati yumópokoko. 21 Yónoa ongóvo enepo aungápapu xepákuke, parexánu Itukó'oviti ndéyeya, enepomo iyâm vo'oku inú'ingopeakomaka êno xâne xepákuke ákoti ikatívexa isóneuke ne pahúnevo. Énomone kuteâti ne ákoyea sayá'ikapeapa ne úhepune mûyo vo'oku ixómoyea kaha'a sêno, koáne ne ikópiti'ikopeovohikomaka, itúkoti po'i koekúti kuteâti ákoyea asása'i, koáne ne ákoyeahiko sayá'ikapa isóneu koeku ítúkeovo énomone ixomo yónoheixo isóneu.

13

Hunókoku yútoe Poûlu yoko enékeake ne íhae Koríntu

¹ Yara koeku mbíheamo xepákuke kó'oyene, mopó'apenemo yarâ'a. Yoko haramo hóko ûti kuteâti koeku emó'uke Itukó'oviti: “Enepo áva koyúhoti ápeyea xâne váhere ítuke, konókoti pí'ayea, áko'o mopó'ayea xâne koyuhoâti noíxea, ina omotóva kutípeokono” kôe. ² Kuteâti ne yunzó'inopinoe yaneko pí'apeke nzimópi, ngayukoâtine ngoyúhopeamaka kó'oyene. Koeku ákoyea malíngapi kó'oyene, endó'okoati ne xâne pahukóvotihiko yanekôyo, ákoyeamo íyunzixa nzayá'ikea enepo aungápapu xepákuke. Haina póhutine, itea koánemaka ne uhá koeti po'ínuhiko xâne koetíneye ítuke. ³ Énomonemo yéxinoa ítúkeovo Kristu koyuhô njokóyoke koeku kehá'ayi neíxinoe índuke kouhápu'ikinopiti índúkeovo koati kaná'uti ovoxé Kristu! Yoko haina ákoti xunáko ne Kristu ponópeopinoe, koati êno xunáko kíxeopineye. ⁴ Kaná'uteoxo kutí kó'iyea ákoti xunáko ne Kristu yaneko kuruhúxokono, itea kó'oyene, koati ainóvoti xunako Itukó'oviti ovâ koeku ítúkeovo exepúkopotine. Yoko kuteâti koeku ákoyea xunáko ne Kristu kuruhúxokono, kúteanemaka koeku ûti. Itea kuteâtimaka iyúseyea xunáko ne Kristu enepo exepúkopo, énomonemaka koéneye ûti vo'oku xunako Itukó'oviti voukeke, koeku vitúkeovo póhutipone xoko Kristu. Yane motovâtimo huvó'oxeopinoe ûti ikéneke Itukó'oviti.

⁵ Yokómomopovonoe, neixoti itíkivoxo koati kaná'uti kutípoti Kristu, áko'o áko'oyea. Yapásika

kíxeaku keûrapu'iki kaná'uyeaxo ne kívivoa. Vo'oku haina ákoti yexâ kónokea ovo'ó kó'iyepi ne Jesus Kristu enepo akaná'uxo kitípi. Kene hakô'o, hainá'ikopo iti xanéna. ⁶Yoko ngúxoaxo yéxinoe ákoyea vákoeneye kuteâti nê'e, undi yoko nza'ínehiko. ⁷Koati vepemínopitinoe Itukó'oviti ya orásaum-ke ákoyeamo ápahuina váhere ítike. Yoko haina motovâti kouhupu'ikeovo vitúkeovo koati únati ko'itúkeinoti Itukó'oviti, ûndi yoko nza'ínehiko, itea koati kaha'aínopitinoe uti itíki únatinoe koekúti, upánini kutí kó'iyea uti pahukóvoti, ûndi yoko nza'ínehiko ya ukékuke po'ínuhiko xâne. ⁸Haina motovâti vokópea ne kaná'uti kixovókuti ápeinoke xunako úti sayá'ikea uti xâne, vo'oku poéhane vípihea tumúne motóvo vitúkea. ⁹Koati elóketi vokóvo, ûndi yoko nza'ínehiko, enepo vakutêa xâne ákoti apayáso koeku ákoyea vokónokoa vikó'itukexea xunako úti sayá'ikeopi, koeku xuná'iyea iséneu ikéneke Vúnae. Yoko énomone vépemo xoko Itukó'oviti ya orásaum-ke, itíkivonoemo koati úsotine koane ákoti konokínovati ikéneke Itukó'oviti. ¹⁰Kó'inokeneye ra yúndoe koêku ángo'oyea xepákuke, maka enepo nzimané'e híyeuke îti, hákone ngonôko ingó'itukexea ne xunakóti poréxonuke Vúnae Jesus nzayá'ikea ne xâne pahukóvoti. Yoko enepone xunakóti pónenuke, koati motovâti nzuvó'oxeopinoe keúkoponivo ikéneke Itukó'oviti, kene haina ngaha'âti ngoésayu'ixeopinoe vo'ókuke.

¹¹Kó'oyene ingopóvopitine, itínoe mbo'ínu xoko Jesus. Yapási'ixa keúnatikopivo ya uhá koeti kixeku itíkivo. Hákone kutí kê ákoti kemâ ne injíko'okopike. Ópoehane yónoku iséneu ikéneke Vúnae. Itúkapu úhепetike isoneûti yóvoheixo ákoti

yakapákaka. Yanê'e, Itukó'oviti ovomô xoko péhutinoe. Énomone úkeaku ákoyea omótofovokoko okovo xâne, koane úkeakunemaka uhá koeti úhepeti isoneûti. ¹² Yíhaikakanoe, siunoné kixekókoti kuteâti kixókokoku ûti yúhoikeokoko ûti, imeâtinoe sasá'ikoke iséneu vo'oku ítínoe kopo'ínukokoti xoko Kristu. Yúhoikopinoemaka ne uhá koeti po'ínuhiko kasása'iupo Itukó'oviti.

¹³⁻¹⁴ Itúkapu hána'itike seánakopi Vúnae Jesus Kristu, yoko hána'itike ákoyea omótofovovi okóvo yóvoheixo, uhá ketínoe, xaneâtimaka ne ákoyea haxákeapukoko iséneu ikéneke Itukó'oviti, enepone ítukeinopike Sasá'iti Omíxone.

Hunókokune.

Emo'u Itukó'oviti
New Testament in Terêna (BR:ter:Terêna)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Terêna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Terêna [ter], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Terêna

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

9434667b-9ee2-59e4-93dc-3a75fa6b3851